

Cestování je pro mě kontakt s místními lidmi, který potvrdí nebo vyvrátí očekávání, která o zemi mám. A je to i kontakt s místní kuchyní. A konečně je to kontakt se sebou samotnou; na cestě se totiž více spoléhám na intuici než doma.

Kdy jste měla na cestách pocit, že jste s odvahou zašla zřejmě příliš daleko?

Jeden ze zážitků, o kterých řeknete rodině až za několik let, když v sobě zpracujete strach, bylo stopování v Kyrgyzstánu. Pro nedostatečnou infrastrukturu v Kyrgyzstánu stopují i místní. To mě povzbudilo. Nepočítala jsem ale s faktem, že Kyrgyzstán jako muslimská země toulky žen neschvaluje. Patříčně jsem si to „slízla“. Během hodinové cesty se zaníceným muslimem jsem vyslechla přednášku o tom, jak bych měla konvertovat k islámu, a to v naprosté vážnosti.

Dva dny nato jsem u jezera Issyk-kul měla štěstí na řidiče, který mě chtěl zachránit před vesnickým gangem a v bezpečí odvézt do nejbližšího města. Za své služby „osobního strážce“ si ale během jízdy vyžádal nehoráznou sumu. Odmítla jsem zaplatit, řidič to otočil a vysadil mě tam, kde mi původně zastavil. Ujala se mě paní v luxusním terénním autě zaparkovaném u tržnice. Usadila mě do vozu, zabouchla dveře se slovy „počkej tady“ a zmizela. Když se po hodině setmělo a v restauraci naproti zapnuli světla, uviděla jsem ji nad prázdnými talíři popíjet čaj. Paní se zřejmě potřebovala posilnit a zapomněla mi to říct a možná ve mně viděla ideální dozor auta zaparkovaného na krajnici bez zapnutých světel.

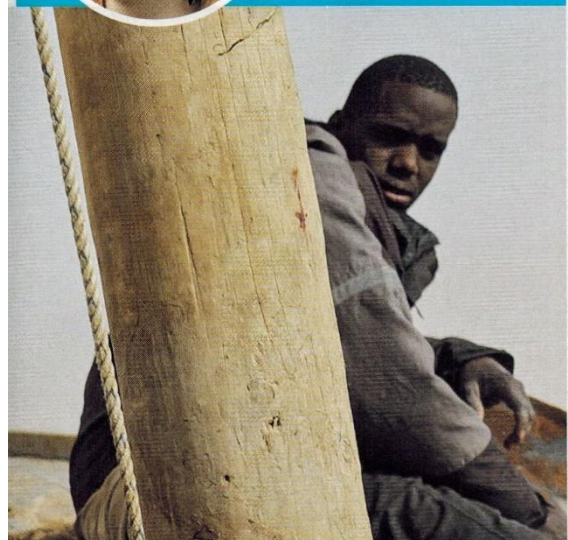
Cestování pro mě znamená poznávání. Všechno, co v životě dělám, se točí kolem cestování na Blízký východ, který je mou láskou, prací i životním stylem. Nekonečnou a absolutně nevyčerpatelnou studnicí informací a výzev.

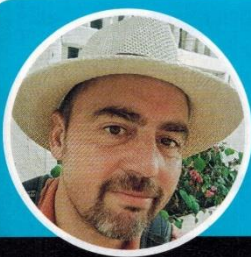
Kdy jste měla na cestách pocit, že jste s odvahou zašla zřejmě příliš daleko?

Vlastně jsem se do nebezpečí dostala několikrát během cest, které jsem podnikala, abych nasbírala materiál na reportáž nebo do disertace, která se věnovala ničení památek ve válečných oblastech. Jeden příběh z kategorie „nikdy neříkat mámě“ jsem teď popsala do nové knížky, která snad brzo vyjde. Tady máte úvod k mému několikadennímu pobytu v Mosulu v době, kdy o něj irácká armáda bojovala s Islámským státem:

„Výstřely už utichly. Tady, nedaleko iráckého Mosulu, bylo dnes rušno. Před malou chvílí byl vojenský tábor u Hamám al-Alílu napaden Islámským státem. Já bohužel zrovna stála u dveří základny. Typicky, z té špatné strany. Z nejistoty, kam se vrátit, mě vyvedli dva automechanici, kteří měli kráček hned vedle brány areálu. Pozvali mě na čaj a společně jsme čekali, až velmi, velmi blízká přestřelka skončí. Situaci urovnaly po několika výbuších helikoptéry. Poté se mě ujali vojáci a našli mi kavalec v opevněné základně pro novináře. Tam jsem měla čekat, až mě vezmou do města, ve kterém Islámský stát prohrával svou snahu o nadvládu nad Irákem, Sýrií a vůbec celým Blízkým východem.“

V podobném duchu pokračoval zbytek mého výletu. Spaní na špinavých rohožích, jízda obrněnými auty i ukrývání „před snajpy. Samozřejmě s neprůstřelnou vestou vždy pečlivě uloženou v bezpečí v autě.

Cestování je pro mě životní cesta. Jsem neposedný a stále musím něco objevovat. Nejsou to jen dobrodružství z odlehklých koutů světa, ale také životní radost, která je i možná mým posláním: vyprávět o životě na Zemi.

Kdy jste měl na cestách pocít, že jste s odvahou zašel zřejmě příliš daleko?

Bylo to ve Středoafričské republice, kdy jsme s kamarádem pluli na raftu po řece Sangha hledat tradiční Pygmeje. Celou dobu nám vše vycházelo, až do doby, kdy nás obklíčilo několik kánoí po zuby ozbrojených četníků a vojáků. Byli jsme zajatí, všechno nám zabavili a kvůli vlastnictví mapy, GPS a fotoaparátu nás čekalo obvinění ze špionáže. Když už nezabírají peníze a popravčí četa je blízko, člověk tuší, že situace nemá moc dobrých řešení. Zaplatpánbůh, šťastná hvězda nad námi nás opět zachránila a cesta mohla pokračovat. I když bez většiny financí. Přesto tato situace překročila pomyslnou hranici, kdy konec byl velice blízko. V deštném pralese stopy po nikom nezůstávají příliš dlouho.

Cestování pro mě znamená volnost, pestrost, a především vděk. Vděk za to že mohu cestovat, za to, do jaké země a doby jsem se narodil, za možnost studia a za kvalitní zdravotnictví. Tohle vše si připomínám na každé cestě.

Kdy jste měl na cestách pocít, že jste s odvahou zašel zřejmě příliš daleko?

Po měsíci očkování psů proti vzteklině v zapadlých a turisticky nepolíbených koutech severní Keni jsme si s partou Veterinářů bez hranic vypůjčili starou, dřevěnou a značně děravou arabskou *dhau* s cílem plachtit se mezi líbeznými ostrůvky nedaleko somálských hranic. Dny jsme trávili pozorováním delfínů a rybařením, večery po jídání čerstvých krabů na opuštěných plážích. Byl to ráj. Tedy dokud se nám na širém moři neurval kus dřeva, kterému jsme přezdívali kormidlo, a vetchá bárka bez motoru se stala naprosto neovladatelnou. Zanedlouho jsme plnou parou narazili do korálového útesu, *dhau* se nebezpečně nahnula a my strávili noc prosbami Poseidonovi o klidné moře. Naše modlitby byly vyslyšeny, moře zůstalo do ranního přílivu bez vln a nebezpečná bouře, která by naši ztroskotanou bárku jistě bývala byla převrátila, se nedostavila. Přišla až druhý den navečer...

Cestování mi dává energii, radost a zhmotňuje touhu po poznání světa, ve kterém jsem se narodil. Jsem vděčný této době, že se dá cestovat poměrně jednoduše a prakticky všude. Navštívil jsem všech sedm světadílů.

Kdy jste měl na cestách pocít, že jste s odvahou zašel zřejmě příliš daleko?

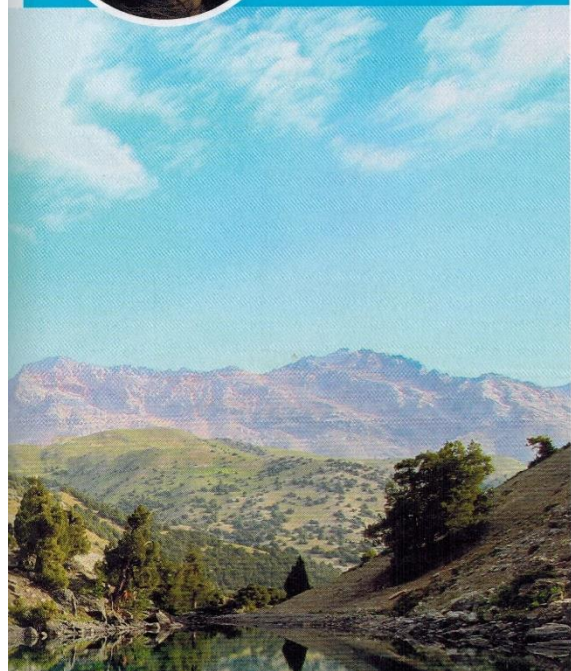
Když cestuju sám, tak si cestu plánuji a během ní spoléhám na své schopnosti či intuici. Asi mám i vnímání rizika vnitřně hodně posunutě. Hůře se však reaguje, když osud cesty není v mých rukou. Jednou jsem dostal nabídku nalodit se na oceánskou plachetnici a plout jako člen posádky z města Ushuaia do přístavu Santos v Brazílii. Kapitána, posádku a loď jsem viděl poprvé až v maríně. Během třítydenní plavby nás zasáhly tři silné bouře, vlny místy dosahovaly sedmi metrů a pobyt na palubě byl utrpením. Uprostřed neklidné noci nás vzbudil kapitán, že loď nabírá spoustu vody. Studená mořská voda zlověstně pěníla pod nohama a před očima se nám promítal film *Vše je ztraceno* s Robertem Redfordem. Chvilku nám trvalo, než jsme procitli a zkonsolidovali si myšlenky. Pouze společnými silami jsme zažehnali nebezpečí. Tato plavba nebyla jen zkouškou odvahy nebo dovednosti, ale také prověřila naši trpělivost a empatii jeden k druhému. Naučil jsem se, že plavba po moři by neměla být dobrodružstvím, ale prováděním plánu.

Cestování je pro mě životní radostí a naplněním. Teprve na cestách si umím vychutnat každý okamžik, věci kolem mě začnou dávat smysl a já mám pocit, že doopravdy žiju.

Kdy jste měla na cestách pocit, že jste s odvahou zašla zřejmě příliš daleko?

Na Sibiř jsem se vydala v zimě především kvůli svému přání přejet autem zamrzlé jezero Bajkal. Když jsme najížděli na led úplně poprvé, strašně jsme se báli. Atmosféra v autě byla velmi napjatá a všichni zarytě mlčeli. Pořád jsme čekali, kdy se ozve strašné praskání a my se i s autem propadneme do ledové vody. Rozjeli jsme se po ledové ploše a zastavili kus od břehu. Obdivovali jsme úchvatný led protkaný snad tisícer prasklin. Nedaleko nás projelo další auto. Celý led se zachvěl a bylo slyšet praskání. V minus třiceti stupních však veškeré pukliny okamžitě zamrzají. Na konci ledna má led tloušťku až jeden metr a jízda po něm je bezpečná. Není čeho se bát. Na cestování po ledu jsme si rychle zvykli. Jezdili jsme po Bajkale, zamrzlých řekách, a dokonce i na Ochotském moři na Dálném východě. Na veškerý strach jsme zapomněli a jízda po ledu nám už přišla jako zcela normální a běžná. V závěru naší sibiřské cesty jsme se z Dálného východu vrátili zpátky k Bajkalu. Tou dobou se po jezeře stále jezdilo, i když denní teploty občas vystoupily vysoko nad nulu. Vypravili jsme se na jedno místo, které bývá vyhlášené čistým ledem. Nikdo z nás se vůbec nepozastavil nad tím, že tady po ledu jedeme jako jediní. S rostoucími teplotami led na jezeře úplně změnil strukturu i barvu. Úžasná průhlednost nadobro zmizela. Vystoupila jsem z auta a šla se podívat k jedné prasklině. Byla asi pět centimetrů široká a stála v ní voda. Skrz puklinu byla vidět i tloušťka ledu. V tomhle místě měl led jen 30 cm! Byla jsem úplně v šoku. Naskákali jsme do auta a ujížděli okamžitě pryč. Na břehu jsem se pak od jednoho místního pána dozvěděla, že v těchto místech vyvěrají teplé prameny, které led zespodu podmývají. Nakonec tedy naše nejdůležitější jízda po ledu nebyla ta první, ale ta poslední.

Cestování pro mě představuje zábavu, práci, ale i životní styl. Cestu k přírodě, poznání a respektu, zdroj volnosti, lidské svobody a nekončící inspirace.

Kdy jste měl na cestách pocit, že jste s odvahou zašel zřejmě příliš daleko?

Mám rád bezpečné dobrodružství. Čím více ale člověk cestuje, tím se zvyšuje pravděpodobnost, že pohárek štěstí jednou přeteče. V divoké přírodě při našich oblíbených trecích se snažím být řádně vybaven a připraven na všemožné situace. Člověk také sbírá cenné zkušenosti, nicméně při poslední podzimní výpravě do švédského Laponska nás chytila sněhová vánice při přechodu náročného sedla. S těžkým batohem jsem při sestupu na mokřem balvanu nešťastně uklouzl a vykloubil si rameno. Nakonec to ale dobře dopadlo a kloub se usadil sám nazpět. Horší to někdy může být s dopravou. Pokud stopujete, i přes určitou ostražitost se může přihodit, že najednou sedíte s opilým či zdrogovaným řidičem. S odvahou a optimismem jsem možná zašel příliš daleko také v Africe. V Tanzanii jsme si domluvili převoz na oblíbený ostrov Zanzibar s místními rybáři. Jeden motor na malé bárce, divoce rozbouřené moře a nervozita v očích řidiče protáhly padesátikilometrovou plavbu do nekonečna. Skákali jsme děsivě po vlnách a já se bál tak jak už dlouho ne.

Časopis Lidé a Země, duben 2022, s. 142 – 155, vždy první otázka rozhovorů.